

INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIIT
RÅDET FOR MENNESKERETTIGHEDER

Meeqqanut Inuusuttunullu Naalakkersuisoqarfik
Box 260
lian@nanoq.gl
kiol@nanoq.gl

28. maj 2024

Pineqartoq: Inuit innarluutillit tapersorsornerqarnissaannut Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutip tusarniaassutaaneranut Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit akissutaat

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit (IPS), 2024-imi apriliip ulluisa 23-ianni, inuit innarluutillit tapersorsornerqarnissaannut Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut tusarniaassummik tigusaqarput.

Inuit innarluutillit pisinnaatitaaffiinik annertusaanissaq, inuit innarluutillit tunngaviusumik kiffaangissuseqarnermik tamakkiisumik iluaquserneqarsinnaanissaat, inuit innarluutillit nammineersinnaassusaannik, ataqqinassusaannik naleqassusaannillu siuarsaanissamik qulakkeerinissaq, inatsisissatut siunnersuummi siunertaavoq.

Inatsisissatut siunnersuummi pingaarnertut immikkoortut akornanniipput siusissukku iliuuseqarnerup ilanngunneqarnissaa, namminiilernissamut ikiorneqarneq, kiisalu qanigisaasut ilaqquttaminnik inuttut innarluutilimmik paarsaqarsinnaanissamut periarfissinneqarnissaat. Tamatumunnga atatillugu sulianik ingerlatsinerup digitalinngorsarnissaa siunnersuutaavoq.

Tusarniaavigineqarnissamut periarfissinneqarneq Siunnersuisoqatigiit qujassutigaa imalu oqaaseqaateqarlutik:

Nalinginnaasumik

Inuit innarluutillit ulluinnarni pitsaasumik ingerlalluartumillu inuusinnaanissamut pisortanit ikiorserneqarsinnaanerisa tapersorsornerqarsinnaanerisalu qulakeerniartuarnissaat IPS-imit pitsaasutut isigineqarpoq.

Naalakkersuisut inuit innarluutillit pillugit politikkiata innarluuteqarnerup- akornutissanik inuiaqatigiinni pilersitaasunik inummit piginnaanikitsumit naapitsinertut paasinninnermik tunngaveqarnera, IPS-imit pitsaasutut isigineqarportaaq. Taama paasinnittariaaseqarneq inuit innarluutillit inuttut pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaata siunertaanut naapertuuppoq.

Inatsisissatut siunnersuummut IPS ima oqaaseqaatissaqarpoq:

Inatsisissatut siunnersuummik naliliineq

Inatsisissatut siunnersuutip nassuiaatitai naapertorlugit, inatsisissatut siunnersuut politikkikkut anguniakkanut pingaarnernut Naalagaaffillu Peqatigiit inuit innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaannut atassuteqarpoq, siunnersuullu politikkikkut aalajangikkanut arlalinnut- ilaatigut Inatsisartuneersunut malitseqartitsinerulluni. Tamatuma saniatigut siunnersuut ajornartorsutitut aalajangersimasunut inatsimmit atuuttumit misilittakkanik tunngaveqartunut malitseqartitsineruvoq. Inatsisissatut siunnersuutip 2023-imi inunnut innarluutilinnut tunngatillugu pitsaangorsaaitit- ilaatigut inatsimmut tunngasut pillugit Aningaasanut Inatsisissaq pillugu isumaqatigiissummut malitseqartitsinerusoq oqaatigineqarportaaq. Kiisalu 2023-imi ukiakkut inuit innarluutillit pillugit suleqatigiissuteqarnermi /workshop isumaliutersuutigineqartut ilaasa atuutilersinnissaat siunnersuummi anguniarneqarpoq.

Inatsimmi maanna atuuttumi misilittakkat tunngavigalugit naleqqussaajuernerit IPS-imit maluginiarneqarput. Tamatuma peqatigisaanik suliniutit nutaat siunertamik eqquutitsinerannik, siunertarlu naapertorlugu pitsaasumik kinguneqarnissaat anguniarlugu ilisimasanik nalunaarsuinissap pingaaruteqassusaa, IPS-imit erseqqissarneqarpoq.

- Inatsisip pitsaqaqaanik ajoqutitaanillu aaqqissuussamik nakkutilliinissaq ilisimasaqalernissarlu siunertaralugit, inatsisissatut siunnersuutip inatsisip atuutilersinneqarneraniit naliliinermik ilaneqarnissaa, IPS-imit innersuussutaavoq.

Inatsisissatut siunnersuutip aningaasaliivigineqarnissaa

Inatsisissatut siunnersuutip nassuiaatitai naapertorlugit, Inatsisartut inatsisissaannik atuutilersitsinissamut, pikkorissaanernut il.il.; 2028-ip tungaanut ukiumut 12 mio. koruunit missaannik aningaasartuuteqarnerulernissaaq naatsorsuutigineqarpoq.

Aningaasartuutissanik naatsorsuineq ajornakusoortutut oqaatigineqarmat siunnersuut nangaanartoqarpoq.

Ilaatigut paasissutissanik katersinermut, sulisussarsiniarnermut aalaakkaasunillu sulisoqarniarnermut atatillugu unammilligassat immikkut ittut, aningaasartuutissanik allaffissornikkullu ingerlatsinermut aningaasartuutissanik erseqqissumik missingersuinissamut ajornakusuulersitsinerat, IPS-imit eqqumaffigineqarpoq.

” Inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiissutip 2024-imiit 2034-imut atuuttussap eqquutsinnissaanut iliuusissatut pilersaarutip” tusarniaassutaanernut akissut pilersaarummi iliuusissat aningaasaliivigineqarnissaannut ersarissaanissamik innersuussutitalik, IPS-imit innersuussutaavoq!

- Iliuusissatut siunnersuut- aningaasaqarnikkut allaffissornermilu ingerlatsinikkut aningaasartuutissanut nassuiaammik ilaqarpat- inatsisissatut siunnersuutip matuma, Naalagaaffiit Peqatigiit inuit innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaata eqquutsinneqarnissaanut iliuusissatut pilersaarummut atatillugu ilusilerneqarnissaa, IPS-imit innersuussutaavoq.

Siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatit nalinginnaasut (2.8 utaqqisunut inissiigallarfik) naapertorlugit, inunnut innarluutilinnut inissiinissamut qitiusumik innersuussisarfik aqqutigalugu ulloq unnuarlu neqeroorummi utaqqisunut inissiigallarfissamik pissarsinissap kommunalbestyrelsimit pisussaaffigineqarnera pillugu nutaamik aalajangersagaqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik Naalakkersuisut, Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik aqqutigalugu, ukiup sisamararturutaani ataasiarlutik ulloq unnuarlu neqeroorummi naleqquttumik inissarsinissap qaqugu naatsorsuutigineqarsinnaaneramik kommunalbestyrelsimut ilisimatitsisariarqarnerat oqaatigineqarpoq.

- Utaqqisunut inissiigallarfirmiinnissap sivilunerpaamik qanoq sivilutigisinnaaneranut piffissaliussamik oqaatiginninnissaq, kiisalu pisinnaatitaaffiip ulloq unnuarlu neqeroorummi naleqquttumik inissarsinissap qaqugu naatsorsuutigineqarsinnaaneramik ilisimatinneqarnissaata allassimanissaa, IPS-imit innersuussutaapput.

ⁱ ["Handlingsplan for efterlevelse af FN's Handicapkonvention 2024-2034" \(naalakkersuisut.gl\)](#)
["Inuit Innarluutillit pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaata malinneqarnissaanut iliuusissatut pilersaarut 2024-2034" \(naalakkersuisut.gl\)](#)

Til
Departementet for Børn og Unge
Box 260
ijan@nanoq.gl
kiol@nanoq.gl

Vedr.: Rådet for Menneskerettigheders høringsvar til forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap

Rådet for Menneskerettigheder (IPS) har den 23. april 2024 modtaget høring over forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Formålet med lovforslaget er at give personer med handicap flere rettigheder samt sikre, at personer med handicap kan få fuldt udbytte af menneskerettighederne, fundamentale frihedsrettigheder samt at fremme selvstændigheden, respekten og værdigheden hos personer med handicap.

Blandt hovedpunkterne i lovforslaget er indarbejdelsen af tidlig indsats, efterværn, samt mulighed for pårørende at passe en nærtstående med handicap. Dertil foreslås digitalisering af sagsbehandlingen.

IPS takker for denne mulighed for at kommentere på høringen og har følgende bemærkninger.

Generelt

IPS finder det positivt, at der løbende arbejdes for at sikre, at personer med handicap får adgang til den hjælp og støtte fra det offentlige, der skal til for at kunne få en god og velfungerende hverdag.

IPS ser det ligeledes for værende positivt, at Naalakkersuisuts handicappolitik bygger på en forståelse af handicap som de samfundsskabte barrierer, som en person med funktionsnedsættelse møder i samfundet. Denne opfattelse flugter med formålet i FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap.

IPS har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Evaluering af lovforslaget

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at lovforslaget knytter sig til de overordnede politiske mål og FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap, samt at forslaget er en opfølgning på en række politiske beslutninger fra blandt andet Inatsisartut. Derudover følger forslaget op på konkrete problemstillinger baseret på erfaringerne med den gældende lovgivning. Det fremgår yderligere, at forslaget følger op på Finanslovsaftalen om finanslov 2023 om forbedringer på handicapområdet bl.a. vedrørende lovgivning. Endelig tilsigter forslaget at implementere nogle af de overvejelser, der kom til udtryk på en handicapworkshop i efteråret 2023.

IPS noterer sig de løbende tilpasninger baseret på erfaringerne med gældende lovgivning. IPS fremhæver samtidig vigtigheden af at registrere viden om hvorvidt nye tiltag opfylder formålet og får den positive virkning, der er tilsigtet.

- IPS anbefaler, at lovforslaget tilføjes en evaluering fra når loven træder i kraft med henblik på at overvåge og tilvejebringe viden i systematisk form om negative såvel som positive konsekvenser af loven.

Finansiering af lovforslaget

Af bemærkningerne til forslaget fremgår det, at merudgifter til implementering af Inatsisartutloven, kurser mv forventes at løbe op mod ca. 12 mio. p.a. frem til og med 2028.

Forslaget indeholder et forbehold, idet det angives, at det er vanskeligt at beregne de økonomiske udgifter.

IPS er opmærksomt på de særlige udfordringer med blandt andet dataindsamling, rekrutterings- og fastholdelsesproblemer, som tilsammen gør det vanskeligt at beregne et præcist estimat over de økonomiske og administrative udgifter.

IPS henviser til sit høringssvar til "Handlingsplan for efterlevelse af Handicapkonventionen 2024-2034" i hvor IPS indgav en anbefaling om at tydeliggøre finansieringen af tiltagene i handlingsplanen.

- IPS anbefaler, at nærværende lovforslag udformes i sammenhæng med handlingsplanen for efterlevelsen af FN's Handicapkonvention - forudsat at handlingsplanen integrerer en beskrivelse af de økonomiske og administrative udgifter.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget (2.8. Midlertidigt anbringelsessted) fremgår en ny bestemmelse om, at det påhviler kommunalbestyrelsen at tilvejebringe et midlertidigt anbringelsessted for en person med handicap, som afventer en plads på et døgntilbud via det centrale visitationssystem. Det anføres samtidigt, at Naalakkersuisut ved Socialstyrelsen 1 gang i kvartalet bør orientere kommunalbestyrelsen om, hvornår der kan forventes at blive tildelt en egnet plads i et døgntilbud.

- IPS anbefaler en angivelse af en tidsfrist for langt et ophold på det midlertidige anbringelsessted maximalt må være, samt at det anføres, at rettighedshaver ligeledes orienteres om, hvornår der kan forventes at blive tildelt en egnet plads i et døgntilbud.

På vegne af IPS

Tukumminnguaq Olsen Lyberth, næstforkvinde i IPS.

ⁱ ["Handlingsplan for efterlevelse af FN's Handicapkonvention 2024-2034" \(naalakkersuisut.gl\)](#)
["Inuit Innarluutillit pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaata malinneqarnissaanut iliuusissatut pilersaarut 2024-2034" \(naalakkersuisut.gl\)](#)